

Право на здорові й безпечні умови праці та «зелена» економіка

Щорічно, починаючи з 2002 року, понад 50 країн світу за ініціативою Міжнародної конфедерації вільних профспілок, яку підтримала Міжнародна організація праці, відзначають Всесвітній день охорони праці.

Указом Президента України від 18 серпня 2006 року № 685/2006 був встановлений в Україні День охорони праці, який відзначається щорічно 28 квітня – у Всесвітній день охорони праці [1].

У 2012 році Всесвітній день охорони праці проводився під девізом: «Просування охорони праці у «зеленій» економіці».

На Конференції Організації Об'єднаних Націй з питань сталого розвитку, яка була проведена в Ріо-де-Жанейро з 20 по 22 червня 2012 розглядалися питання здійснення стратегій розвитку «зеленої» економіки в контексті сталого розвитку та ліквідації бідності таким чином, щоб це стимулювало стійке, всеохоплююче і економічне зростання на справедливій основі й створення робочих місць, особливо для жінок, молоді та малозабезпечених верств населення. У цьому зв'язку наголошувалося на важливості навчання працівників необхідним навичкам та надання їм необхідних гарантій у сфері соціального захисту та медичного обслуговування.

У сучасній юридичній та економічній літературі терміни «зелена економіка», «зелені технології», «зелені інвестиції» стали предметом дослідження вітчизняних і зарубіжних вчених, таких як: К. Фаслер, П. Джеймс, А. Рейд, М. Мідзінські, Р. Кемп, Т. Фоксон, Н. Андрєєва, О. І.

Бондар, Б. В. Буркинський, Т. П. Галушкіна, Є. Г. Гордійчук, К. Ілляшенко, М. Г. Кісеоларь, В. Є. Реутов та ін. Однак, сьогодні необхідним є подальше вивчення сутності цих понять вченими-юристами.

Охорона праці як комплексний міжгалузевий інститут включає в себе сукупність норм, що встановлюють систему правових, соціально-економічних, організаційно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, безпосередньо спрямованих на створення безпечних і здорових умов праці. При цьому в даний час набуває значення концепція «зеленої» економіки, яка пропонує уряду, роботодавцям та громадянам перейти до розробки збалансованих шляхів розвитку, що включають сприяння інвестиціям у природний капітал (збільшення частки заповідних територій, посилення захисту лісів тощо), вирішення проблем енергетики та забезпечення екологічно чистими продуктами харчування, приділення уваги питанням використання земель та планування землекористування, оптимального розподілу обмежених ресурсів та поліпшення управління ними.

Метою данної статті є обґрунтування значення охорони праці у «зеленій» економіці та права працівників на здорові й безпечні умови праці при створенні «зелених» робочих місць.

В Україні ця проблема є особливо загрозливою. Застарілі технології, недбале ставлення до утилізації відходів своєї діяльності та їх утилізації не дозволяють Україні в майбутньому забезпечити економічний розвиток.

За даними Держгірпромнагляду України у 2012 році під час проведених перевірок суб'єктів господарювання та їх виробничих об'єктів, яких впродовж 2012 року виявлено 1 587 616 порушень вимог законів та інших нормативно-правових актів з охорони праці та промислової безпеки, а в 2011 році – понад 1 млн. 379 тис. порушень (збільшення на 15 %).

У разі загрози життю та здоров'ю працівників посадові особи Держгірпромнагляду у 128 282 випадках тимчасово зупиняли виробництво,

виконання робіт або надання послуг та у разі загрози життю та здоров'ю працівників 54442 забороняли (обмежували) виконання робіт.

За порушення вимог законодавства з охорони праці та охорони надр до адміністративної відповідальності було притягнуто 91 012 працівників, з них 21 552 – перших керівників підприємств.

Сума штрафів, накладених на працівників за порушення вимог законодавства з охорони праці, склала понад 17 млн. 944 тис., з неї на керівників підприємств 5 млн. 333 тис. грн. [2].

Такий стан справ потребує посилення уваги до охорони праці державних органів, об'єднань роботодавців, громадського контролю професійних спілок.

Великим є потенціал в створенні «зелених» робочих місць в таких галузях виробництва, як відновлювальні джерела енергії, будівництво, транспорт, сільське та лісне господарство, житлово-комунальне господарство, рибальство, промисловість, туризм, транспорт, утилізація і переробка відходів і управління водними ресурсами.

Значення охорони праці у «зеленій» економіці – сприяння ефективності виробництва через забезпечення безпеки та культури праці, зниження рівня виробничого травматизму і професійних захворювань на виробництвах, що гармонійно поєднують економічні потреби суспільства з потребою постійного відновлення і збереження довкілля.

У країнах, що створюють у себе «зелену» економіку, завдяки проведеної ними політики створюються нові робочі місця; цей потенціал може бути збільшений додатковими інвестиціями в «зелені» сектора. Політика, орієнтована на малі та середні підприємства, видається особливо багатообіцяючою, оскільки такі підприємства створюють значну частину робочих місць і забезпечують зростання зайнятості в більшості країн [3, с. 13].

У розвинутих країнах в останні роки активно розвиваються інститути корпоративної соціальної відповідальності, які інтегровані у бізнес-процеси

компаній. З цього приводу корпорації використовують ініціативи ООН (2000 р.), в основі яких лежить ідея розвитку соціально та екологічно відповідального бізнесу (2009 р.). Останній спрямований на формування «зеленої економіки», яка може характеризуватися ефективною охороною навколишнього природного середовища, скороченням об'ємів викидів вуглецю, застосуванням безпечних технологій, енергозбереженням та створенням нових робочих місць.

За останні п'ять років більше 165 вітчизняних компаній та організацій, які виконують різні види економічної діяльності, приєдналися до Глобальної мережі ООН та оголосили про те, що вони дотримуватимуться стандартів та принципів корпоративного громадянства [4].

Цей документ закликає компанії керуватися у своїй діяльності десятима основоположними принципами у сферах дотримання прав людини, трудових відносин та охорони довкілля. Крім того, Україна ще у листопаді 2007 року приєдналася до розробки міжнародного стандарту із соціальної відповідальності ISO 26 000. У даний час соціальна відповідальність підприємств викликає зростаючий інтерес органів влади, партнерів бізнесу та громадськості [5, с. 204].

Для підготовки працівників до переходу економіки необхідні програми навчання та підвищення кваліфікації. Перехід до «зеленої» економіки за самим своїм визначенням передбачає певну реструктуризацію економіки, і можуть знадобитися спеціальні заходи, щоб цей перехід пройшов гладко для працівників, яких він торкнеться. [6, с. 32].

Нині перед світовою спільнотою в цілому і Україною зокрема виникла необхідність пошуку нових підходів до управління економікою і екологією, що забезпечують, з одного боку, їх збалансованість і сумісність розвитку, а з іншого боку, забезпечення разом з економічною — водної, енергетичної, продовольчої безпеки держави у рамках міжнародної парадигми сталого розвитку [7, с. 16].

Напряом на розвиток еко-виробництва призводить до зміни в структурі зайнятості на користь так званих "зелених робочих місць". Цілком очевидно, що вибудовування довгострокової стратегії економічного розвитку та можливого економічного прориву неможливе без клімату ефективного втілення, розповсюдження та поглинання інновацій, того клімату, який сьогодні активно розвивається в Азії, європейських країнах, де державна інноваційна політика спрямована перш за все на створення спонукальних причин до використання інноваційних технологій і на стимулювання населення до використання альтернативної енергетики та екологічно чистої продукції, і в Латинській Америці, де робляться перші кроки щодо структурної перебудови і створення "зелених робочих місць" [8, с. 45].

Ця сфера «зеленого інвестування» має найвищий потенціал як з точки зору підвищення ефективності, так і з метою створення нових робочих місць. На будівлі припадає 30-40% усього енергоспоживання, виділення парникових газів і утворення відходів. Застосовуючи сучасні будівельні технології, можна скоротити енергоспоживання майже на 80% порівняно з традиційним проектуванням [9]

Програма ООН з навколишнього середовища (ЮНЕП), Міжнародна організація праці (МОП), Міжнародна організація роботодавців (МОР) і Міжнародна конфедерація профспілок (МКП) спільно здійснюють кампанію під назвою «Зелені робочі місця» [10, с. 1].

Гідна праця, яка безпосередньо сприяє зниженню негативного впливу на навколишнє середовище з боку підприємств, окремих секторів і всієї економіки в цілому за рахунок скорочення споживання енергії та ресурсів, зменшення викидів, відходів і забруднення, а також за рахунок збереження або відновлення екосистем.

Необхідно, щоб «зелені» робочі місця відповідали критеріям гідної праці, тобто це повинні бути високоякісні робочі місця, що гарантують достатню заробітну плату, безпечні умови праці, стабільність зайнятості, прийнятні перспективи службового росту і дотримання прав працівників.

Таким чином, для забезпечення комплексного підходу до питання сталого розвитку необхідно, щоб охорона праці та захист навколишнього середовища мали тісний внутрішній взаємозв'язок. Безпечна і здорова виробнича середа та захист навколишнього середовища часто є двома сторонами однієї медалі. Більш того, при розробці заходів щодо захисту навколишнього середовища від несприятливого впливу виробничих процесів необхідно брати до уваги питання охорони здоров'я працівників.

У процесі створення «зелених» робочих місць визначальне значення мають підприємництво та інновації. Уряд, підприємства, працівники та їх організації будуть грати ключову роль, забезпечуючи формування сталої «зеленої» економіки через інституційні основи та інші вжиті заходи.

Інвестиції в охорону праці, розглядаючи їх як поточні витрати, які з плином часу можуть принести велику вигоду.

Роботодавці, які побоюються витрат по забезпеченню охорони праці на робочому місці, недооцінюють можливості підприємства по модернізації.

Занадто часто калькуляція витрат буває заснована на коригування існуючої технології, у той час як потенціали нових, більш безпечних і більш ефективних методів залишаються неврахованими. Майже настільки ж небезпечний частковий підхід, при якому різні аспекти коригування виробничого процесу для дотримання норм охорони праці аналізуються кожен окремо і для кожного з них розраховуються свої витрати.

Адже в багатьох випадках можна модернізувати одночасно кілька ділянок виробничої системи, тим самим вирішуючи безліч завдань як в сфері охорони праці, так і в плані підвищення конкурентоспроможності, причому з набагато меншими витратами.

Зазначимо, що питання до впровадження екологічних (зелених) інвестицій в Україні покладено на Національне Агентство з екологічних інвестицій. Відповідно до Положення про Національне агентство екологічних інвестицій основними його завданнями є: 1) реалізація державної політики у сфері регулювання негативного антропогенного

впливу на зміну клімату та адаптації до його змін, а також внесення пропозицій щодо її формування; 2) виконання в межах компетенції вимог Рамкової конвенції Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Кіотського протоколу до неї; 3) створення та забезпечення функціонування національної системи обігу та торгівлі вуглецевими одиницями; 4) провадження міжнародної діяльності за Рамковою конвенцією Організації Об'єднаних Націй про зміну клімату та Кіотським протоколом до неї [12].

Для розширення можливостей працівників і профспілок з підтримки принципів сталого розвитку необхідно в першу чергу забезпечити право на інформацію, освіту і професійну підготовку на всіх рівнях, в тому числі на робочому місці. Зокрема, в Бразилії 7000 працівників щорічно проходять перепідготовку. У Китаї в 2002 році пройшли професійну перепідготовку та були працевлаштовані 276 000 працівників. У Сінгапурі в 2007 році приблизно 67 500 працівників підтвердили освоєння нових професійних навичок і отримали відповідні сертифікати.

Спочатку «зеленими» вважалися тільки ті робочі місця, які мають відношення до охорони біорізноманіття та навколишнього середовища. Останнім часом це поняття розширилося і стало включати в себе робочі місця, які сприяють більш ефективному використанню ресурсів та зниження рівня викидів в «зелених» секторах, а також професії, які відіграють центральну роль в «озелененні» галузей економіки.

«Зелені» робочі місця – це наявність нових можливостей працевлаштування в межах широкого спектра професій – від менеджерів і науковців до технічних фахівців і фермерів.

Як виявилося, заміна деяких шкідливих для навколишнього середовища речовин іншими, менш шкідливими, призводить до зростання небезпеки для здоров'я працівників. Наприклад, впровадження фарб на основі хімічних розчинників натомість водорозчинних фарб припускало застосування біоцидів. Впровадження гідрохлорфторвуглеводів замість

хлорфторвуглеців призвело до збільшення ризику впливу канцерогенних речовин, а також до зростання небезпечності спалаху.

Також при виготовленні фотоелектричних панелей використовується більше 15 небезпечних матеріалів [13, с. 62].

Для багатьох працівників, які переходять у «зелені» галузі, що швидко розвиваються, ці небезпечні чинники можуть виявитися новими. Крім того, вони можуть потрапити під вплив і по-справжньому нових небезпечних факторів, які раніше були невідомі. Наприклад, за відсутності належних засобів захисту працівники сектора сонячної енергетики можуть піддаватися впливу теллуристий кадмію (загальновідомий канцероген). Саме тому на даному етапі вкрай необхідно забезпечити, щоб процес створення «зелених» робочих місць спочатку передбачав розробку запобіжних стратегій, націлених на передбачення, виявлення, оцінку і обмеження небезпечних факторів і ризиків, присутніх на таких робочих місцях.

При швидко зростаючому інтересі до альтернативних джерела енергії цілком імовірно, що в майбутньому чисельність зайнятих в цьому секторі буде стрімко зростати і до 2030 року, можливо, досягне 20 млн. чол. [14].

Відповідно до ст. 9. Закону України «Про альтернативні джерела енергії» від 20.02.2003 стимулювання виробництва та споживання енергії, виробленої з альтернативних джерел, здійснюється відповідно до законодавства шляхом: застосування економічних важелів і стимулів, передбачених законодавством про енергозбереження та охорону довкілля, з метою розширення використання альтернативних джерел енергії; створення сприятливих економічних умов для спорудження об'єктів альтернативної енергетики [15].

Загальний розмір рекомендованого «зеленого» стимулювання цілком реальний: при 1% глобального ВВП (тобто приблизно 750 млрд. дол. США) – це лише чверть від загального розміру запропонованих стимулюючих фінансальних пакетів [16].

В юридичній літературі еко-трудова податкову реформу визначають як ключову при вирішенні проблем захисту природного довкілля та сприяння створенню робочих місць. Залежно від виду й розміру, еко-ресурсні податки обіцяють дві переваги: запроваджують принцип "забруднювач платить" - інтерналізують екстерналії, пов'язані з виснаженням і забрудненням, трансформуючи їх у внутрішні витрати виробництва; забезпечують стимули до більш ефективного використання енергії і ресурсів та сприяють технологічним інноваціям [17, с. 29].

Отже, еко-трудова реформа системи оподаткування є стратегією, що дозволяє одночасно: ефективно збільшувати зарплату в процесі економічного розвитку; залучати інвестиції в технологічні інновації; зменшити витрати енергоносіїв та інших природних ресурсів через зменшення енерго- та матеріалоємності виробництва; зменшити шкідливі викиди і забруднення природного довкілля; здійснити ефективну структурну перебудову промисловості.

Не повинно виникати сумнівів про те, що розвиток «зеленої економіки» повинен бути тісно пов'язаний з забезпеченням безпечних і здорових робочих місць.

Поставивши перед собою глобальну мету дослідити нові види ризиків, пов'язані з «зеленими» робочими місцями, створюваними на базі нових технологій, Європейська обсерваторія ризику, що діє в складі Європейського агентства з охорони праці, опублікувала в 2011 році перші дослідження з серії, назва якої можна перевести як «Прогнозування нових і знову виникають ризиків для охорони праці, пов'язаних з новими технологіями на «зелених» робочих місцях, на період до 2020 року [18].

Будівництво «зелених» будівельних об'єктів передбачає створення не тільки нових «зелених» (наприклад, монтаж панелей сонячних батарей), але і традиційних робочих місць (наприклад, укладання бетонної суміші), причому найчастіше зі значно більш високими вимогами до навичок і кваліфікації працівників.

Австралія заявила про створення 2,5 млн. робочих місць до 2025 року. Республіка Корея 97 млрд. дол США державних інвестицій (2009-2013 роки) вносить для підтримки переходу до зеленої економіки, що може створити від 11,8 до 14,7 млн. нових робочих місць до 2020 року (1,18 млн. робочих місць в галузях при використанні нових технологій). В США в останні роки було створено 2700000 робочих місць, переважно серед працівників з низьким і середнім рівнем кваліфікації (Working towards sustainable development : opportunities for decent work and social inclusion in a green economy / International Labour Office. - Geneva: ILO, 2012.-185 p.).

Необхідність підвищення рівня життя і соціальної рівності, при цьому істотно намагаючись знизити екологічні ризики і дефіцити, потребує закріплення в Концепції Загальнодержавної цільової програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2012-2016 роки, схваленої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 р. N 889-р, наступних положень:

- обов'язок встановити податкові пільги та фінансову підтримку підприємствам, установам, організаціям для підвищення рівня еко-інновацій, а також для наукових досліджень і розробок нових зелених технологій;
- обов'язок розроблення кваліфікаційних характеристик за новими професіями та посадами;
- обов'язок розроблення схем інвестування в нові продукти і послуги, які можуть привести до створення зелених робочих місць в майбутньому;
- обов'язок розроблення програм для підготовки робочої сили для переходу до зеленої економіки;
- вивчення стану охорони праці та організація профілактичної роботи на підприємствах, установах, організаціях.

Роботодавцям необхідно проаналізувати та переглянути організацію діяльності своїх підприємств та організацій стосовно втілення принципів «зеленої економіки» та вжити заходів із підвищення рівня безпеки та поліпшення умов праці працівників, у тому числі й на малих підприємствах.

Реалізація даних положень буде ефективною в рамках зазначених у Законі України «Про соціальний діалог в Україні» від 23.12.2010 № 2862-VI форм соціального діалогу, а саме: обміну інформацією; консультацій; узгоджувальних процедур; колективних переговорів з укладення колективних договорів і угод. Саме соціальний діалог приведе до кращих і більш стійких результатів.

Отже, соціальні партнери здатні гарантувати, щоб ті «зелені» робочі місця, які зумовлюють мінімізацію негативного впливу на навколишнє середовище, також були безпечними та здоровими для працюючих. А нові «зелені» технології повинні бути безпечними і не шкідливими для здоров'я громадян України.

ЛІТЕРАТУРА:

- 1) Про День охорони праці: Указ Президента України від 18.08.2006 № 685/2006// Офіційний вісник України. – 2006. – № 34. – Ст. 2424.
- 2) Звіт про виконання Плану роботи Держгірпромнагляду за 2012 рік // [Електронний ресурс]/ Сайт Державної служби гірничого нагляду та промислової безпеки України// Режим доступу: <http://www.dnopr.kiev.ua/files/zvit2012.doc>
- 3) ЮНЕП 2011 г. Навстречу «зеленой» экономике: пути к устойчивому развитию и искоренению бедности – обобщающий доклад для представителей властных структур// [Електронний ресурс]/ Режим доступу: www.unep.org/greenconomy
- 4) Огляд діяльності мережі Глобального договору ООН 2010// [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.globalcompact.org.ua/img/files/GC%20Annual%20Report%202010.pdf>
- 5) Баюра Д.О. Соціальна відповідальність як інструмент удосконалення корпоративного управління в Україні// Теоретичні та прикладні питання економіки. – Вип. 27. – Том1. – 2012. – С. 204-211.
- 6) ЮНЕП 2011 г. Навстречу «зеленой» экономике: пути к устойчивому развитию и искоренению бедности — обобщающий доклад для представителей властных структур// [Електронний ресурс]/. Режим доступу: www.unep.org/greenconomy
- 7) Харічков С., Андрєєва Н. «Зелені інвестиції» як каталізатор переходу до нового курсу розвитку економіки: міжнародні орієнтири і перспективи впровадження// Економіст. – 2010. – № 12. – С. 16-21.

8) Корнівська В.О. Сучасні тенденції розвитку глобального економіко-інституційного простору// Економічна теорія. – 2011. – С. 36-45.

9) Green Jobs: Towards Decent Work in a Sustainable, Low-Carbon World, UNEP/ILO/IOE/ITUC, September 2008 // [Electronic resource]. Mode of access:http://www.unep.org/labour_environment/PDFs/Greenjobs/UNEP-Green-Jobs-Report.pdf

10) Green Jobs Initiative: United Nations Environment Programme, the International Labour Organization, the International Organization of Employers and the International Trade Union Confederation // [Electronic resource]. Mode of access:http://www.unep.org/labour_environment/features/greenjobs-initiative.asp

11) Охрана труда и бизнес. Издание подготовлено в рамках проекта Субрегионального бюро МОТ для стран Восточной Европы и Центральной Азии «Улучшение системы охраны труда на Северо-Западе России». – М., 2007. – 258 с.

12) Про Положення про Державне агентство екологічних інвестицій України: Указ Президента України від 13.04.2011 № 455/2011// Офіційний вісник України. – 2011. – № 29. – Стаття 1261.

13) Potential Health and Environmental Impacts Associated with the Manufacture and Use of Photovoltaic Cells. – EPRI, Palo Alto, CA, and California Energy Commission, Sacramento. – CA, 2003. – 98 p.

14) Green Jobs: Towards Decent Work in a Sustainable, Low-Carbon World, UNEP/ILO/IOE/ITUC, September 2008 // [Electronic resource]. Mode of access:http://www.unep.org/labour_environment/PDFs/Greenjobs/UNEP-Green-Jobs-Report.pdf

15) Про альтернативні джерела енергії: Закон України від 20.02.2003 № 555-IV// Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № 24 . – Ст.155.

16) Глобальный "зеленый" новый курс. Доклад 2009// [Електронний ресурс]/ Режим доступу: <http://www.unepcom.ru/images/greenconomy/greennewdeal.pdf>

17) Вовк В. Принципи ресурсно-екологічного оподаткування та доцільність еко-трудової реформи в Україні// Відповідальна економіка. – Випуск 2. – 2010. – С. 27-32.

18) Ellwood P., Bradbrook S., Reynods J., Duckworth M. Foresight of new and emerging risks to occupational safety and health associated with new technologies in green jobs by 2020. Phase 1 - key drivers of change. – European Agency for Safety and Health at Work, 2011. – 55 p.

Аннотация

Лагутина И. В. Право на здоровые и безопасные условия труда и «зеленая» экономика . - Статья.

В статье акцентируется внимание на необходимости перехода к «зеленой» экономике, что создает «зеленые» рабочие места и «озеленяет» промышленность и производственные процессы, ставший ключевым элементом на пути к достижению устойчивого экономического и социального развития. Подчеркивается, что технологии, применяемые на некоторых «зеленых» рабочих местах, могут защищать окружающую среду, но не быть безопасными для работников.

Ключевые слова: охрана труда, «зеленая» экономика, «зеленые» технологии, «зеленые» инвестиции, «зеленые» рабочие места.

Анотація

Лагутіна І. В. Право на здорові й безпечні умови праці та «зелена» економіка. – Стаття.

У статті акцентується увага на необхідності переходу до «зеленої» економіки, що створює «зелені» робочі місця і «озеленює» промисловість та виробничі процеси, який став ключовим елементом на шляху до досягнення сталого економічного і соціального розвитку. Підкреслюється, що технології, застосовувані на деяких «зелених» робочих місцях, можуть захищати навколишнє середовище, але не бути безпечними для працівників.

Ключові слова: охорона праці, «зелена» економіка, «зелені» технології, «зелені» інвестиції, «зелені» робочі місця.

Summary

Lagutina I. V. The right to a healthy and safe working conditions and "green" economy. - Article.

The article deals with the need to switch to "green" economy, creating "green" jobs and "making greener" industry and manufacturing processes, which became a key element in achieving sustainable economic and social development. It is emphasized that the technology used on some "green" jobs may protect the environment, but not be safe for employees.

Key words: occupational safety and health, "green" economy, "green" technology, "green" investments "green" jobs.

За визначенням ЮНЕП, «зеленими» вважаються робочі місця в сільському господарстві, промисловості, сфері послуг та управлінні, які вносять значний внесок у збереження, відно-влення та підвищення якості навколишнього середовища.

Перехід до «зеленої» економіки передбачає визначення більш високих стандартів охорони навколишнього середовища і створення відповідних робочих місць. Складовою частиною стратегії переходу на новий вид економіки повинно стати здоров'я і безпека працівників. Тільки таким чином можна досягти безпечної, здорової і достойної праці в «зеленій» економіці.

Що стосується вже існуючих робочих місць, то належним чином підготовлені працівники мають дуже важливе значення для запобігання негативного впливу на навколишнє середовище, а профспілки є ключовим джерелом тиску з метою забезпечення належної підготовки по екологічно безпечній поведінці.

Підписано чотирьохсторонню угоду щодо співпраці при вирішенні питань охорони праці 08 травня 2012

У Федерації профспілок Хмельниччини під час засідання з нагоди Дня охорони праці між територіальним управлінням Держгірпромнагляду, управлінням виконавчої дирекції Фонду соціального страхування від нещасних випадків на виробництві та професійних захворювань України, територіальною державною інспекцією з питань праці і Федерацією профспілок області підписано Угоду про співпрацю щодо підвищення ефективності профілактики виробничого травматизму та поліпшення стану охорони праці в області. Ініціатором підписання виступила Федерація профспілок області. Ця угода – одна з перших в Україні. Угодою передбачається:

- навчання профактиву, громадських інспекторів профспілок та працівників служб охорони праці;

- опрацювання пропозицій щодо вдосконалення управління охороною праці на підприємствах, в галузях області;

- постійний обмін інформацією, нормативними документами з питань охорони праці;

- вивчення стану охорони праці та профілактичної роботи на підприємствах, в галузях, районах, здійснення заходів щодо поліпшення охорони праці та профілактики виробничого травматизму; узагальнення та розповсюдження передового досвіду організації роботи з охорони праці, профілактики профзахворювань, забезпечення засобами індивідуального захисту, санітарно-побутовими приміщеннями, гарячим харчуванням;

- організація спільних нарад, круглих столів, семінарів;

- проведення спільних перевірок підприємств, установ та організацій з питань дотримання законодавства про охорону праці та щодо виявлення приховування нещасних випадків на виробництві;

- проведення конкурсів серед підприємств, установ та організацій області на кращу організацію роботи та кращий кабінет з охорони праці, організацію громадського контролю профспілок з охорони праці тощо.

Голова ФП області Геннадій Харьковський:

- Укладена Угода дасть змогу, перш за все, скоординувати наші дії щодо організації навчання працівників служб охорони праці, керівників і громадського активу та узагальнення передового досвіду; посилення ефективності державного нагляду і громадського контролю за дотриманням законодавства про охорону праці на підприємствах, в установах, організаціях; контролю за виконанням обласної Програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, розділу «Охорона праці, здоров'я працюючих та навколишнього середовища» Регіональної угоди між Хмельницькою обласною державною адміністрацією, Федерацією профспілок області та об'єднанням організацій роботодавців Хмельницької області на 2011-2012 роки; скоординувати проведення

перевірок підприємств, тобто вирішувати питання охорони праці, залучаючи громадський актив профспілок з питань охорони праці.

Не менш важливу роль відіграє системне проведення спільних засідань нарад, круглих столів, семінарів під час яких опрацьовуватимуться пропозиції щодо вдосконалення системи управління в галузі охорони праці.

Позитивно, що Угодою передбачений постійний контроль за виконанням Національної та обласної Програм поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища, розділу «Охорона праці, здоров'я працюючих та навколишнього середовища» Регіональної угоди між Хмельницькою обласною державною адміністрацією, Федерацією профспілок області та об'єднанням організацій роботодавців Хмельницької області на 2011-2012 роки. Сприяння роботодавцям в фінансуванні та виконанні заходів з охорони праці на підприємствах, установах та організаціях області відповідно до вимог Закону України «Про охорону праці», Регіональної угоди та запровадженню систем управління охороною праці.

Під час проведення заходів профспілкові організації та їх об'єднання повинні спонукати місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування, роботодавців зосередити зусилля на розв'язанні наявних проблем з охорони праці, поліпшення умов праці та усунення небезпечних факторів виробництва. Націлити первинні профспілкові організації на активну роботу щодо захисту права на безпечні умови праці, приділити додаткову увагу фактичному їх стану на кожному робочому місці, подбати про розгортання профілактичної роботи щодо попередження нещасних випадків на виробництві, адже багатьох людей в умовах кризи втрата здоров'я чи травма позбавляють можливості знайти роботу на ринку праці.

Україна, як і багато інших держав світу, переживає складні часи, але за будь-яких обставин конституційне право працівника на належні, безпечні та здорові умови праці повинно безумовно забезпечуватись роботодавцем і бути предметом особливої уваги всіх сторін соціального діалогу.

Необходимо обеспечить активное участие работодателей, работников и всех заинтересованных государственных учреждений в консультациях в целях выработки национальной политики и реализации национальной программы по охране труда.

Обязанности и ответственность работодателей

Ответственность за соблюдение и уважение прав работников несут, в первую очередь, работодатели (в том числе руководители высшего, среднего и низшего звена). Профилактика и предупреждение несчастных случаев должны являться неотъемлемой частью их деятельности. Одна из основных их обязанностей в том, что касается охраны труда, заключается в создании безопасной и здоровой производственной среды путем принятия защитных и профилактических мер, оценки рисков, использования средств защиты в качестве последней линии обороны, предоставления необходимой информации, организации обучения и обеспечения участия работников в разработке и реализации предупредительных мер.